

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Lucæ XXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

pter veritatem Dei complendam, qui Abrahæ & Dauid, quod ex eorum stirpe Christus esset nasciturus, prædixerat: & ad aliorum, quibus mundi futura est reuelata redemptio, confirmandas promissiones patrum. Gentes autem dico conuersas super misericordia & pietate illis à Deo præstita, honorare Deum, eidemque gratias agere. Neque enim ante aduentum Christi cognouerunt, vt Iudæi, Deum, nec lege aliqua se illi profitebantur subiectos, sed ex misericordia dico eos vocatos. Sicut scriptum est in Psalmo: *Propterea confitebor tibi in gentibus, & nomini tuo cantabo.* Hoc est: Ego Christus filius tuus faciam gentes tibi confiteri confessione laudis pro misericordia sibi facta. Et iterum: *Lætami gentes cum plebe eius.* Quasi diceret: Non tumescant Iudæi, quod Christum ad se venisse audiunt propter confirmandas promissiones patrum, gentes verò super misericordia honorare Deum, quandoquidem & illorum conuersio atque vocatio à Deo præordinata & in scriptura prænuntiata sunt. Scriptum namque est: *Lætami gentes cum plebe eius,* hoc est, gaudete gentes cum Iudæis in Christum credentibus, pro misericordia vobis simul præstita. Quibus verbis significabatur futurum, vt ex vtroque populo, puta ex gentibus & Iudæis in Christo vnus adunaretur populus, vnumque fieret sub vno pastore Christo ouile. Et iterum: *Laudate omnes gentes Dominum, & magnificate eum omnes populi:* Tam gentes, quam populi decem tribuum Iudæorum laudate Deum, gratiasque illi pro vocatione vestra agite, & operibus vestris sanctis eum magnum ac honorabilem ostendite. Et rursus Esaias idem confirmans, ait: *Radix Iesse,* id est, Christus ex Iesse natus patre Dauid, exurgeret à mortuis regere gentes, quas subijciat sibi & Patri. Et in eum gentes sperabunt, credentes eum suum redemptorem venturumque iudicem in fine seculorum, qui suscitabit corpora nostra corpori suæ claritatis configuranda. Deus autem spei, qui spem solus infundit, repleat vos omni gaudio spirituali, & pace in credendo, vt posthac id ipsum dicatis omnes, nec sint in vobis schismata, vt abundetis in spe semper proficientes, nunc diuinam dulcedinem prægustando, & in virtute Spiritus sancti ad superna anhelando. Adducuntur hic testimonia ex scripturis, multa de vocatione gentium, quare abs re non est, vt ecclesia hanc nunc lectionem ordinauerit, circa aduentum Domini. Sed videamus inde Euangelium.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM DOMINICAE II. ADVENTUS, LUCA XXI.

Saluator noster Dominus Iesus Christus, quia in mundum, vt suos qui dispersi per mundum erant, congregaret, vt eos, qui perierant, sanaret, vt denique saluos faceret omnes, venerat, nihil eorum, quæ occasionem nobis præstare queunt, conuersionis ad se redeundi intermittit, atque eam ob rem terroribus & minis nos interdum pulsatur, quandoque subtrahit beneficia, deinde mæstos rursus consolatur, nunc promittit, nunc allicit, interdum minatur. Nonnunquam inuitat, aliquando iustitiam, aliquando verò misericordiam præferens: omnia verò agit, vt nos saluos faciat. Est autem ad hæc non modica similitudo in arboribus, quarum nonnullæ

C nulla

Homines vi
diuersimode
trahantur.

Gregor.

nullæ (si colligi indè debeant fructus) virgis cæduntur, vt iuglans, dum a-
lias interea arbores leuissimè (ne destruantur) oporteat tractari. Hoc modo
hominum varia est conditio. Lenitate namque & mansuetudine alijs sua-
detur, alijs haudquaquam, sed terrores, minæ quoque vt adhibeantur, o-
portet. Sunt à quibus nihil impetrabis, nisi austerè loquaris. Sunt ediu-
so alijs, quos steriliores austeritas facit. Vtrog modo vsus est Dominus, quo
neminem non vocandum præteriret. Qui alijs in locis pœnitentes laudat,
atque de illorum pœnitentia gaudium angelis quoque futurum pollicetur,
hic vt ad pœnitentiam peccatores conuertat, mundi finem, malaque tunc
imminentia tristitia, prænuntiat. Sciendum verò nonnullos tam duros syl-
uestresque inueniri homines, quos neque blanda inuitent, neque formi-
danda terreat, hos relinquere volumus, quandoquidem nemo corrigit
eum quem Deus despexerit.

Erunt signa in sole, & luna, & stellis, & in terris pressura
gentium, arescentibus hominibus præ timore & expectatio-
ne, quæ superuenient vniuerso orbi.

Dominus noster Iesus Christus diem volens prænuntiare extremum, quæ
terribilia hunc diem præcessura sint indicia, manifestat, quo nobis signifi-
care voluit, quam terribilis sit futurus suo ad iudicium aduentus, quando-
quidem signa sui aduentus terrorem prænuntiantia ad eum erunt formido-
losa, vt virtutes cælorum quoque moueantur, & homines præ timore are-
cant. Itaque dicit: Erunt signa in sole, &c. Quæ ista sunt signa, Propheta
prænuntiat, dicens: *Sol conuertetur in tenebras, & luna in sanguinem, antequam
veniat dies Domini magnus & manifestus.* Scimus in Christi olim passione so-
lem esse obscuratum, propterea quod lumen suum recusaret ad tam nefari-
um mundi scelus (quod mundus Christum mitem, mansuetum, humilem
ac innocentem, non solum negauit, sed varijs etiam pœnis ac cruciatu
multiplici affectum occidit) administrare. Hoc modo creditur Dominus v-
niuersalem solis obscuracionem prænuntiasse ante mundi finem futurum,
nec lucem daturam suum lumen per solis deliquium vniuersale ac super-
naturale. Naturale enim deliquium solis haud quaquam hic prænuntia-
tur. Siquidem quæ modo fiunt naturali signa aut prodigia dici non debent.
Ante tamen quam hæc fiant, quæ Lucas hic scribit, erunt in terris pressura
gentium, audientur prælia, & opiniones bellorum. Erunt enim in terris
persequutiones, tempestates, terræ motus, fraudes, aliæque calamitates mul-
tæ. Surget enim gens contra gentem, & regnum aduersus regnum, atque ad-
eo erunt absque pace omnia, vt in eadem domo cohabitantibus nulla sit
futura quies, nulla absque metu securitas. Tradet enim frater fratrem, &
socrus erit aduersus nurum, & inimici hominis domestici eius. Erit enim
tunc tempus illud, quo dabitur sedenti super equo raso, vt sumat pacem de
terra, & homines alterutrum se interficiant. Quanto enim quis tunc plus
valuerit, tanto alios plus opprimet per potentiam. Neque enim erit iusti-
tia, neque iudicium, quomodo æquè nulla erit obedientia. Hanc rebelli-
onem seditiosam, qua homines alterutrum nocent, vt potè vbi nemo alti-
us manebit subiectus, putatur Paulus vocasse discessionem, Nisi, inquit,

Joel. 2.

Act. 2.

Matth. 17.

Gregor.

Luc. 21.

Mich. 7.

Apoc. 6.

1. Thes. 5.

venerit discessio primum. Clerus enim à pontificum obedientia deficiet, summoque pontifici non obtemperabit. Reges auersabuntur Imperatorem, Regem principes oppugnabunt, nec principibus acquiescent nobiles, & ijs quoque ne plebei quidem, sed tumultuosa fraudibus, imposturis & seditionibus plena erunt omnia, utpotè absque ordine, absque fœdere, sine iurisdictione, sine regimine. Erit præterea persecutio Antichristi generalis, tantaque calamitas ac tribulatio, quanta fuerit nunquam ab eo tempore, quo gentes esse cœperunt, hoc est, à mundi initio, quando filij Dei ex Abel descendentes, à filiis Cain, vnde gentes orti sunt, fuere diuisi. Aut quando à tempore diluuii filij Sem, seu filij Abrahæ manserunt in vnus Dei veri cultu separati ab alijs nationibus ad idololatriam & tyrannidem prolabantibus, atque idcirco gentium nomen obtinentibus. Ruent præterea qui tunc circa illud tempus in mundo inuenientur, gladio & peste, & in captiuitatem ducentur, fames quoque & rapina deuorabit eos: atque ut hic sequitur, arefcent homines præ confusione sonitus maris, & expectatione quæ superuenient vniuerso orbi. Timor enim formidolæ, & malorum grauiorum expectatio sola faciet, ut homines pallidi, meticulosi, exanimati, indeque arescentes fiant. Nihil enim subito perit. Videmus virentia quæque quanto periret ut suam retineant vitam, conentur se tueri. Videmus animata quoque sensibilia pro vita sua digladiari. Et nihil habens vitam vult perire, sed quamdiu hanc potest, tuetur. Hoc tamen quoque constat, dum creatura quæuis perire debeat, id fieri haud quaquam absque magna pressura & violentia. Homo quanto cruciatu & dolore, quanto tremore, quanque terribilibus moritur indicijs? Quo conatu se tueri nititur, vita hominis ne finiatur? quantum patitur ne à corpore separetur anima? Pari modo mundi vita, hoc est, flos, læticia, gaudium, voluptas, honor, potentia, sanitas, fortitudo, vbertas, & id genus alia, quæcunque suis amicis administrare solet mundus, antequam intereant, magno debent terrore, magna calamitate ingenti que pressura finire.

Nam virtutes cælorum mouebuntur.

Virtutes cælorum, hic Angelos cælestesque creaturas vocat, quæ visis mirabilibus his mouebuntur stupore diuinæ iustitiæ. Nam in se licet sint ipsæ securæ atque tranquillæ, videntes tamen tantam venturi iudicis iram, tantam iustitiæ diuinæ censuram, tantam impiorum damnandorumque multitudinem & calamitatem, expauescent, admiratione reuerentiæque quadam erga iudicem se inclinantes.

Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna & maiestate.

Olim in nube ascensus in cælum à mundo iudicatus recessit Dominus Iesus, nunc simili modo iudicaturus mundum in nube adueniet, quod Apostolis quoque dum in cælum suspicerent ascendentem, prædictum est ab Angelis. Viri, inquit, Galilæi, quid admiramini? &c. Sic veniet, hoc est, in carne veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cælum. Benè autem additur, Cum potestate magna. A mundo namque olim iudicatus ante iudicem

dicem stetit humilis atque veluti infirmus: nunc verò mundum iudicaturus videbitur in potestate & maiestate, utpotè cui data est omnis potestas in caelo & in terra. Nullo tamen modo est putandum quod impij siue damnàdi Christum visuri sint in maiestate diuinitatis, sed in sola duntaxat humanitate. Porrò boni videbunt eum in humanitate & diuinitate. Cogitate modo filij, quam leti erunt tunc, quam exultabunt sancti in cubilibus suis, qui modo in Domino dormierunt, quam securi resurgent qui ante, hoc est, modo, in vita hac mortali resurrexerunt à peccatis & vitijs suis, quomodo beatus est qui habet partem in resurrectione prima. Prima resurrectio est animæ in hac vita à peccato ad virtutem per pœnitentiam atque emendationem vitæ resurgens. Quicumque itaque iam in prima hac resurrectione partem habet peccata sua damnans, mundum calcans, à malo abstinens, bona operans, & ad finem vitæ hoc modo perseuerans, haud illi nocebit quod aliquando vitijs fuerit subiectus, quod mundo seruiert, quod à diabolo fuerit captus, captiusq; ad tempus manserit, maximè si eo tempore quo adhuc tam mala quam bona agere potuerit, suorum pœniterit malorum, si Christi gratiam quaesierit, si ad Dei præceptorum obseruantiam redierit. Neque enim in extremo tempore timere habebit, sed iudici securus tranquilluscq; affabit, ab eodem non abijciendus, sed benedicendus.

Proindè modo filij quæ tunc euentura sint vobis, præcogitate. Modo timete, modo delicta vestra plangite, modo Dei misericordiam quaerite, Dominus enim ut quotidie nunc legimus) prope est. Prope est tibi ad erogandam misericordiam, prope est ad gratiam in te multiplicandam, prope est occurretq; tibi, ut te sicut prodigum filium reuertentem, pater in amplexu recipiat, omnia donans tibi delicta teq; sui constituens regni cohæredem. Si igitur reuersus ad illum fueris (quomodo monet) toto corde, effundet suæ in te gratiæ benedictionem: poteris quod te modo putas non posse. *Super aspide[m] & basiliscum ambulabis. & conculcabis leonem & draconem. Cadem à latere tuo mille hostes, & decem millia inimicorum, insidiarumq; à dextis tuis, ad te autem malum non appropinquabit.* Custodiet enim te Dominus ut pupillam oculi, & sub umbra alarum suarum, hoc est, sub brachijs, suis in cruce super te expansis proteget te.

Filioli non deterreat vos peccatorum, neque multitudo, neque enormitas. Quem timetis, Pater est vester, si vultis, non iudex. Sanare vult, non percutere. Aduocat, non repellit. Et quid dico adubcat? quum etiam verbis occurrat, in amplexuscq; suos vos recipere festinet? Nolite illum sua expectatione fraudare. Facite quæso gaudium Patri super reuersione vestra conuiuium instauranti. Facite gaudium Dei Angelis in caelo super vestra pœnitentia tripudiantibus. Quid cunctaris ô anima peccatrix? Patrem vides tutum in tui amplexus brachia extendentem, & formidas? Tuus est amator, Saluator tuus est qui occurrit. Ad eum, si ab omni metu vis fore liber, fuge. Vide quam desideratè te expectat. Vide quam amanter inuitat. Vide quam misericorditer recipit, quam protegit & benignè & potenter. Iam igitur filij in eius recipiamur gratiam, iam eius efficiamur amici, & in extremo iudicio non timebimus. Siquidem quomodo hinc eximus, ita in iudicium citabimur. Scriptum namque est: Lignum siue ad Austrum ceciderit, siue ad

Aqui-

Aquilonem, ibi erit, hoc est, homo quomodo in morte inuentus fuerit, & quomodo cunque suam terminauerit vitam, iuxta hoc reperietur in iudicio. Itaque si castus, si benignus, si misericors, si Dei charitatem habens ac proximi, vixeris perseveraueris que vsque ad mortem, nihil in illo tibi iudicio timendum est. Neminem tunc accusatorem habebis peccatorum tuorum, modo tu accusaueris te ipsum in hac vita penitens. Nunc igitur non dissimulemus peccata nostra, modo accuset nos conscientia nostra. Ante vulneret animam nostram afficiat que moeror, quam ad sacerdotem accedimus, quod tam inique, quam negligenter in Dei egimus officio. Filioli, non sufficiat vobis confessori narrare peccata vestra, tanquam is qui enarrando texit historiam, aut fabulam enunciat, sed moerenti atque irato in vos animo oportet confiteri, quicquid egeritis mali. Nec tamen moeror hic vester generetur ex priuato amore, puta ex verecundia atque intolerantia ignominiae, quam peccando coram hominibus contraxistis, nec propterea quod vitiorum notati sitis apud homines: sed ideò o penitens, tibi est dolendum, quod piissimum Dominum creatorem, ac Redemptorem tuum offenderis, quod amatori fidelissimo perfidus, contumeliosus, ingratus que fueris, quod denique eius amicitia & gratia (quam super omnia debueras ambire) te spoliaueris, aut quod saltem illam vires tuas labefactando non auxeris. Si itaque hoc modo te ipsum planxeris, in iudicio extremo eris securus, nec quod plangas, sed pro quo gratias agas, habebis.

Confitendum cui sit.

Dolendum cur sit penitenti.

His autem fieri incipientibus respicite & leuate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.

Tremenda hæc quæ prænunciat, quantum bonos & electos exterrere non debeant, sed potius consolari, per hæc verba que superioribus subiungit, indicat. Consolatur enim omnes quibus hic aut non placet mundus, aut qui mundum non diligunt quod sui illis appropinquat redemptio. Siquidem non raro contingit, vt qui non diligunt non diligantur quoque à mundo. Mox enim suos percipit mundus, vel amicos, vel inimicos. Blanditur enim amicis suis, odientes se infestat. Vnde fit, vt ij qui mundum non amant, molesta hic multa quæ mundus illis propinat, ferre cogantur. Hos itaque qui mundi sunt hostes, quos mundus hic premit persecutionibus, molestijs, ærumnis, infirmitatibus, alijsque calamitatibus naultis, Dominus alloquitur, vt non propterea timeant, si finis appropinquet mundi: quia hæc mundi tribulatio illis erit redemptionis occasio, qua ab omni miseria liberentur. Leuate, inquit, capita vestra, exultate & gaudete, quoniam appropinquat redemptio vestra. Exilium vestrum tunc finietur, soluetur captiuitas qua hic detinemini inuiti. Quare vestrum non est in mundo plorare, sed super mundi ruina gaudere. Mundi enim ruina erit, non tam animæ quam corpori vestro vera perfecta que libertas.

Et dixit illis similitudinem: Videte ficulneam & omnes arbores. Cum producant iam ex se fructum, scitis quoniam prope est aestas. Ita & vos cum videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei.

1. Ioan. 1.
Ioan. 1.

Phil. 4.

Quemadmodum ex fructu arborum vicinam cognoscitis æstatem, ita ex ruina mundi prope cognoscite regnum Dei. Fructus namque vester, mundi ruina est. Quare enim mundus floret, quare germinat, quare fructum parit, nisi ut primo flos pereat, deinde germen, tandem fructus, postremo mundus quoque cum suo germine intereat? Illis autem transeuntibus, vobis appropinquet regnum Dei. Nihil enim hic nascitur perpetuum, nihil stabile manet, nihil absque miseria perseverat beatum. Propterea filij, nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Nihil est in mundo vestrum, non estis vos de hoc mundo. Cadat, ruat, transeat mundus, & omnis concupiscentia eius. Vos diligite Dominum nostrum Iesum Christum, & aduentum eius: Hunc maximè, quo reformabit corpora infirmitatis vestræ, configurata corpori claritatis suæ.

Amen dico vobis, quia non prateribit generatio hæc, donec omnia fiant. Cælum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.

Aut generationem hanc carnalem Iudæorum intelligit, quæ non deficiet, quin alius alio semper moriente nascatur, successioque nascentium sit continua, donec hæc omnia euenerint. Aut quod ecclesiæ generatio filiorum ac fides nunquam vsque in finem deficiat. Afirmat autem hoc, modo suo consueto loquendi, Amen dico vobis, ac si diceret: In veritate hoc certissimum teneatis, potius cælum & terram transitura, quam verba mea aut imperfecta, aut manere non implenda. Non quod cælum & terra prorsus peribunt, sed quod iuxta hunc modum essendi, quem habet modo, peribit cælum terraque. Neque enim cælum iuxta hunc modum quo modo regitur, manebit, quia non mouebitur, & clarius quam modo erit: manebit tamen secundum suam substantiam essentiamque. Vos ergo filij ad Patrem vestrum caelestem aspirate, de mundi ruinis exultate, ut omnium electorum appropinquet redemptio, desiderate, ut omnes reformemur & impleamur gloria caelesti, per Dominum nostrum Iesum Christum, qui est benedictus in secula, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Qui sint, qui de aduentu Domini gauderent, qui metuant, & de triplici aduentu Domini.

Isaia 1.
Apoc. 1.

Respiciite & leuate capita vestra quoniam appropinquet redemptio vestra, Lucæ XXI. Si ea quæ præcedunt hæc verba filij, recolimus, inuenimus Dominum signa quædam nobis de mundi fine prænunciasse, quæ omnia tristia fore significantur & calamitosa. Propterea electos suos amicos, quibus mundus fastidio est, Dominus consolatur quoque, quod eorum appropinquet redemptio, utpotè qui cum hoc mundo non peribunt, sed ipsorum captiuitas, ipsorum ærumnarum, grauamina, tribulationesque finiètur. Absterget enim tunc Deus omnem lachrymam ab oculis Sanctorum suorum, quoniam priora, hoc est, luctus, dolor, clamor, mors, aliaque id genus tristia transibunt. Consolatur igitur eosdem, quoniam his fieri incipientibus appropinquet ipsorum redemptio: quomodo impijs quoque terrorem ediuert-